

Τράπεζα Θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_17958

Θέμα 51^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 49-68**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΙΣ. Οἴμοι· φρόνησον, ᾧ κασιγνήτη, πατήρ
ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο, 50
πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
Νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῶ λειμιμένα σκόπει
ὄσω κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία 60
ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.
Ἄλλ' ἐννοεῖν χρή τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα. 65
Ἐγὼ μὲν οὔν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Οἴμοι· φρόνησον ... ἐπαλλήλοιν χεροῖν.*
(Μονάδες 30)

Αλίμονο· σκέψου, αδελφή μου, πόσο μας χάθηκε ο πατέρας μας μισητός και ντροπιασμένος για τα αμαρτήματα που μόνος του έφερε στο φως, αφού χτύπησε δυνατά ο ίδιος τα δυο του μάτια με το ίδιο του το χέρι· έπειτα η μάνα και γυναίκα

(του), διπλό όνομα, με πλεκτή θηλιά πεθαίνει ντροπιασμένη· τρίτο κακό, τα δυο μας αδέρφια, που αλληλοσκοτώθηκαν οι δυστυχισμένοι μέσα σε μια μέρα (μέσα στην ίδια μέρα) βρήκαν αμοιβαίο θάνατο με τα χέρια που σήκωσαν ο ένας εναντίον του άλλου.

2. Τι γνωρίζετε για τον Σοφοκλή: γέννηση, οικογενειακό περιβάλλον, μόρφωση, ιδιαίτερα προσόντα.

(Μονάδες 10)

Ο Σοφοκλής γεννήθηκε στον Ίππιο Κολωνό της Αθήνας το 496 π.Χ. Γιος του Σοφίλου, εύπορου Αθηναίου, διαπαιδαγωγήθηκε ανάλογα με την οικονομική του άνεση. Διδάχθηκε τη μουσική από τον περίφημο μουσικοδιδάσκαλο Λάμπρο. Τα σωματικά του προσόντα και η πνευματική και ψυχική του καλλιέργεια τον κατέστησαν πρότυπο ολοκληρωμένου πολίτη των κλασικών χρόνων. Δεκαπενταετής, ήταν ο κορυφαίος του χορού των εφήβων που πήρε μέρος στον εορτασμό της νίκης για τη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

3. α) φρόνημα, φρόνησις, πράκτωρ, πράξις, πράγμα: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου φρόνησον και πράσσειν λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει η καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

φρόνημα → αποτέλεσμα ενέργειας
φρόνησις → ενέργεια ή κατάσταση
πράκτωρ → πρόσωπο που ενεργεί
πράξις → ενέργεια ή κατάσταση
πράγμα → αποτέλεσμα ενέργειας

β) όλεθρος, πλέγμα, σκόπιμος, άμαχος, πειστικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου, με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

όλεθρος → άπώλετο
πλέγμα → πλεκταΐσιν
σκόπιμος → σκόπει
άμαχος → μαχουμένα
πειστικός → πείσομαι

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος